

Zgodovina (zapiski)

Velika bojišča 2. sv vojne

Vojna med Nemčijo in Sovjetso zvezo:

Leta 1939 sta podpisali nenapadalno pogodbo, ki je bila v veljavi še do leta 1941.

Nato leta 1941 pride do vojaškega obračuna med obema državama.

Nemčija je imela 3 milijonsko armado.

Smeri prodiranja: Sever-Leningrad, Osrednja sov. Zveza- Moskva, Jug-Črno morje

Rdeča armada se je krepila in s tem je bil nemški prodor upočasnen.

Nemci so okoli leta 1941 prodrli do Leningrada in ga imeli v lasti 900 dni.

Leta 1941 pripravi Rdeča armada ofenzivo proti Nemčiji in jo potisne 300 km proti zahodu.

RAZLOGI ZA NEMŠKI NEUSPEH: Zgonja Ruska zima, Ruski patriatizem, taktika požiganja zemlje.

1942 Nemčija nadaljuje z vojno (ofenzivna in defenzivna vojna)

Novembra 1942 pa se pojavi protinapad Rdeče armade (vodja Von Paulus)

1943 konec bitke pri Stalingradu in poraz Nemčije.

To je bila največja bitka v 2. sv. Vojni.

Poleti 1943 Nemčija pripravi veliko ofenzivo- Tankovska bitka pri Kursku, vendar Nemci izgubijo.

Rdeča armada preide v proti ofenzivo: Baltiško morje (sever), Črno morje (jug).

Rdeča armada nato osvobodi: Poljsko, Romunijo, Bolgarijo (vse te države pa prestopijo v sovjt. Tabor)

Leta 1945 Rdeča armada vdre iz Poljske v: Nemčijo, Avstrijo-Dunaj in Češko-Slovaško.

1.maj 1945 pade Raistak (Nemški parlament) v Sovjt. zvezo.

Vojna v severni Afriki:

Leta 1940 začne z njo fašistična Italija in napade Britance v Egiptu. Britanci Italijo premagajo.

Italija izgubi: Eritrejo, Somalijo, Etiopijo

Obdrži pa : Libijo

Italija nato dobi pomoč od Nemcev (Romelov Korpus)

-umik britancev

.prodor v Egipt vse do El Alamena

Leta 1942 protinapad Britancev v El Alamenu (general Mantgomeri)

-uspešni Britanci in s tem umik Italija in Nemčije.

Povezani Britanci in Američani so Nemško in Italijansko vojsko obkolili na območju Tunisa.

-Nemška in Italijanska vojska sta nato kapitulirali.

Vojna je končana maja 1943

Vojna na Apeninskem polotoku:

Leta 1943 Nemčija zasede otok Sicilijo in bombardira Italijanska mesta.

Odstavijo Mussolinia-oblast pa prevzame Italijanski kralj.

Pojavijo se pogajanja o kapitulaciji-Italija kapitulira 8.9.1943.

Američani na dan kapitulacije osvojijo južni del Apeninskega polotoka, Nemčija pa zasede Severni in Osrednji del.

Na območju, ki so ga zasegli Nemci, ti ustanovijo Salonjsko republiko (na čelu Mussolini)

Republika se obdrži do leta 1945 pod zaščito nacistične Nemčije.

Anglo-američani začnejo postopoma osvajati Apeninski polotok:

-1944 osvojijo Srednjo Italijo in Rim

-1945 pa vdrejo v Padsko nižino in s tem umik Nemčije

Italijanski partizani nato ujamejo Mussolinia, ga ustrelijo in obesijo na milanskem trgu.

Vojna na Daljnem vzhodu (Japonska):

Odnosi med Zda in Japonsko so se slabšali. Japonci so se tajno pripravljali na vojno z Zda.

Napad na PEARL HARBOR (Ameriška vojaška baza na Havajih)

Japoncem se napad posreči, potopijo vse Ameriške mornarice.

7 Decembra 1941 začnejo napad in osvojijo: Indokino, Burmo, Indijo, Malajski polotok, Singapur, Filipine, Indonezijsko otočje, Avstralijo.

Leta 1942 pa Američani porazijo Japonce na dveh bojiščih: 1. Midway in 2. Salomonovo otočje

Leta 1944 Američani zasedejo Filipine.

1945 se v vojno vključi Sovjt. Zveza in osvobodi Korejski polotok ter Madžurijo.

Leta 1945 Američani uporabijo atomsko orožje: Na Hirošimi in Magasaki.

Japonska s tem pristane na premirje in nato podpiše kapitulacijo (september)

Druga fronta:

Sovjetska zveza je zahtevala, da zahodni zavezniki (Anglo američani) odprejo novo bojišče-Tako, da jim zagrozi, da bo z Nemčijo sklenila SEPARATNI MIR. Tako potem odprejo novo bojišče (drugo fronto) na Teheranski konferenci leta 1943. Leta 1944, 6.junija se Angloameričani izkrcajo na območju francoske Normadije. Do konca leta 1944 uspejo osvoboditi celotno območje Francije in del dežel Beneluxa. Nemci pripravijo zadnjo proti ofenzivo leta 1944 na Ardenih, vendar se jim ta proti napad ne posreči. Leta 1945 Angloameričani prestopijo rekord in osvojijo gospodarsko najmočnejši območji: Posarje in Porurje.Prodrejo do reke Labe, kjer se srečajo z Rdečo Armado.

Okupacijski sistemi, kolaboracija in uporniška gibanja:

Primeri uporniških gibanj

1. Francija:

Začne se leta 1940 pod vodstvom generala Degala.

Oblikujeta se dve skupini: 1. Čakajoči partizani-pod vplivom meščanskih strank

2. Aktivni partizani-pod vplivom levičarskih strank, imenovali

so se tudi Makijevci

Leta 1943 tu nastane vodstveni organ uporniškega gibanja- Francoski komite nacionalne osvoboditve. To uporniško gibanje je imelo pomembno vlogo za osvoboditev Francije.

2. Italija:

Do leta 1943 bila zaveznica nacistične Nemčije. Julija 1943 so Angloameričani zasedli Sicilijo,nato je septembra Italija kapitulirala. Uporniško gibanje se začne po odstavitvi Mussolinia. Ustanovili so Komite nacionalne osvoboditve. Enotnosti v uporniškem gibanju ni bilo. Vsaka skupina je imela svojo politično stranko.

-GARIBALDINCI (Pod vodstvom Italijanskih komunistov)

3. Norveška:

Okupirana je bila leta 1940. Cilji uporniškega gibanja so bili: Boj proti Nemcem in boj proti domači kolaboraciji.

Uporniško gibanje je podpirala Velika Britanija, ki je želela obnovo mornarhije na Norveškem. Gibanje je bilo omejeno na Sabotažno dejavnost. Konča se z osvoboditvijo Norveške ter obnovo mornarhije.

4. Grčija:

Okupirana je bila aprila leta 1940.

Pojavita se dve skupini: 1. Elas (levičarske stranke)

2. Edes (desničarske oz. meščanske stranke)

Gibanje podpirala VB, ki je želela obnovo mornarhije v Grčiji. Podpirali so torej EDES. Grčija je bila nato osvobodjena oktobra leta 1944. Po osvoboditvi pride med skupinama do spopadov. Več uspeha je imela skupina EDES s podporo VB. V Grčiji je bila osvobodjena tudi monarhija.

Leta 1946 med skupina izbruhne državljanska vojna. Konča se ob podpori ZDA z zmago EDES.

5. Poljska:

Okupirana je bila leta 1939, vendar se uporniško gibanje pojavi šele v letu 1941. Do leta 1943 se izoblikujeta dve skupini:

1. Armija krajova (vodila jo je poljska vlada iz Londona, podpirali pa so jo Poljski zavezniki)
2. Armija Ludova (vodila jo je poljska komunistična partija, podpirala pa jo je Sovjets. Zveza)

Gibanje je bilo močno odvisno od zaveznikov. Do izraza pride v času VARŠAVSKE VSTAJE. Upor izbruhne leta 1944, ključno vlogo pa ima Armija Krajova.

Sovjet.zveza je pustila, da so Nemci ustajo zadušili-s tem tudi konec Armije Krajove. Poljsko osvobodi Sovjetska rdeča armada, tako postane Sovjetsko interesno območje.

6. Sovjetska zveza:

Uporniško gibanje se začne na ukopiranih območjih. Vključi pa se civilno prebivalstvo zaradi Nemškega genocida.

Vključijo se tudi razbite enote Sovjetsk. Rdeče Armade.

Bilo je najmočnejše gibanje v Evropi in je delovalo pod vodstvom Rdeče armade.

7. Kitajska:

Uporniško gibanje se pojavi leta 1937 proti Japonem.

Skupini: 1. Kitajska rdeča armada (vodili so jo komunisti, podpirala pa Sovj.zveza)

2. Kvomintanška armada (vodil jo je general Čajkanjšek, podpirale pa Zda)

Med obema skupinama je v času vojne prihajalo do medsebojnih spopadov. Iz vojne je izšla močnejša Kitajska rdeča armada. Nato je izbruhnila državljanska vojna, ki je imela značaj socialistične revolucije. Konča se leta 1949 z zmago komunistov in razglasitve ljudske republike Kitajske.

8. Nemčija:

Tukaj pravega uporniškega gibanja ni bilo. Nastajalo pa je protivojno in protinacistično razpoloženje.

-nosilke tega razpoloženja so bile maloštevilne skupine, ki pa so jih nacisti odkrili in uničili. Najnevarnejša je bila opozicija v vojski, ki se je okrepila po velikih nemških porazih. In ta opozicija se je želela rešiti Hitlerja.

UPORNIŠKO GIBANJE V JUGOSLAVIJI:

Bila je okupirana leta 1941. Uporniško gibanje pa se je začelo kmalu po okupaciji.

Ključno vlogo v organizaciji gibanja je imela KOMUNISTIČNA PARTIJA JUGOSLAVIJE, ki je hotela uporniško gibanje izkoristiti za izvedbo socialistične republike.

CILJI UPORNIŠKEGA GIBANJA:

- Boj proti okupatorju.
- Obnova Jugoslavije in popravljene meje
- Enakopravnost

Obdobje od razkosa pa do napada Nemčije na Sovjetsko zvezo označuje kar obdobje priprav na oborožen napad. Ustanovili so vodstveni organ, ki se je imenoval VRHOVNI ŠTAB, po pokrajinah pa so bili ustanovljeni GLAVNI ŠTABI.

Oborožen upor je izbruhnil leta 1941 (julija), ponekod je prišlo do množične ljudske vstaje in nastala so nova osvobojena ozemlja:

- Na območju zahodne Srbije- UŽIŠKA REPUBLIKA
- v Črni Gori

Konec leta 1941 je uporniško gibanje štelo za okoli 80.000 borcev. V letu 1942 se je uporniško gibanje razvijalo različno po pokrajinah, zlasti uspešno je bilo v Bosni, kjer je nastalo osvobojeno ozemlje v mestu Foča.

V drugi polovici 1942 se je težišče uporniškega gibanja preneslo na območje Zahodne Bosne, Dalmacije, Like, Korduna in Banje-Na teh območjih so nastala obsežna osvobojena ozemlja. Sedež je bil na BIHAČU in zato se je to območje imenovali Bihaška Republika.

Okupatorji (Nemci in Italijani) in kolaboristične skupine so proti osvobojenemu ozemlju opravili ofenzivo. Imenovala se je **Bitka pri Neretvi** (januar 1943)-Partizanski vojski se je uspelo z ukano oz. prevaro prebiti preko Neretve v Hercegovini s Črno Goro. Na tem območju je nastalo novo ozemlje, ki so ga poskušali uničiti v novi ofenzivi imenovani **Bitka na Sutjeski** (junij 1943) in z velikimi izgubami se je Partizanom uspelo prebiti na območje Vzhodne Bosne.

Na uporniško gibanje je močno vplivala **kapitulacija Italije**. Območja, ki so jih imeli Italijani so postala osvobojena ozemlja. Nemčija je oktobra 1943 pripravila novo ofenzivo, v kateri ji je uspelo zasesti Jadransko obalo, zavarovati prometne poti, vendar pa jim ni uspelo uničiti GLAVNE PARTIZANSKE VOJSKE in zasesti celotnega osvobojenega ozemlja.

Ob koncu 1943 je Jugoslovanska partizanska vojska štela 300.000 borcev. Maja 1944 so Nemci pripravili zadnjo obsežno ofenzivo pod imenom **Desant na Drvar**. Nemci so v tej ofenzivi želeli uničiti vodstvo uporniškega gibanja in pripravili napad s padalskimi enotami. Nemcem pa se ta akcija ni posrečila. Vodstvo uporniškega gibanja se umakne na osvobojen otok Vis.

V drugi polovici leta 1944 se je začel proces osvobajanja Vzhodnega dela Jugoslavije.

Osvobajali sta ga:

- Sovjetska rdeča Armada
- Jugoslovansko uporniško gibanje

Ob koncu leta 1944 so bile osvobojene: Makedonija, Črna Gora, Dalmacija do Splita, Vzhodna Bosna, Kosovo in Srbija.

Marca leta 1945 se uporniško gibanje preoblikuje v JUGOSLOVANSKO ARMADO, ki začne z osvobajanjem Zahodnega dela Jugoslavije.

Vojna na tleh Jugoslavije se konča 15. maja 1945 in s tem kapitulacija Nemške vojske ter kolaboracijskih skupin.